

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan : de leden van de commissie samenleving

Datum 21 februari 2007
Ons kenmerk OWG 2007/213
Contactpersoon F. Vonk
Doorkiesnummer 023 5115641
Bijlagen 2
Onderwerp SOA activiteiten van de GGD

Geachte leden van de commissie Samenleving,

Bij de behandeling van de kadernota Gemeentelijk Gezondheidsbeleid 2007-2010 d.d. 11 januari 2007 heeft u om nadere informatie verzocht over de SOA activiteiten van GGD.

Om aan uw verzoek gevolg te geven doe ik u bijgevoegde stukken toekomen.

- Verslag van de SOA poli 2005 (november 2006)
- Activiteitenplanning 2007

Indien u met betrekking tot de deze stukken vragen heeft en/of nader informatie wenst dan verzoek ik u hiervoor contact op te nemen met het hoofd van de afdeling Algemene Gezondheidszorg van de GGD, de heer P. Köhne bereikbaar via telefoonnummer 511 5968.

Met vriendelijke groet,

Hilde van der Molen

SOA-poli Kennemerland

Verslag over 2005

Haarlem, november 2006

Eline den Heijer

Inhoudsopgave

	Pag.
Inleiding	3
Hoofdstuk 1: bereik	4
* Aantal cliënten	4
* Geslacht	4
* Leeftijd	4
* Herkomst	4
* Seksuele voorkeur	5
* Erkende risicogroep	5
* Bevolkingsgroep	5
* Reden voor bezoek Soa-poli	6
* Diagnose	6
* Samenvatting	7
Hoofdstuk 2: spreekuur	8
* Spreekuurtijden, bezetting en karakter	8
* Vomil- regeling	8
* Consulten partnerwaarschuwing	8
* Hiv-sneltest	8
* Landelijke vacc campagne hep b risicogroepen	8
Hoofdstuk 3: financiën	10

Inleiding

De Soa-poli Kennemerland is op 1 april 2004 gestart. Het Kennemer Gasthuis heeft destijds het initiatief genomen om samen met de GGD Kennemerland te komen tot een centraal herkenbaar punt in de regio voor voorlichting, preventie en behandeling van Soa: de Soa-polikliniek. Beide organisaties wilden hun expertise op het gebied van Hiv en Soa bundelen. Bovendien was de verwachting dat deze samenwerking tot een groter aantal cliënten zou leiden. Door een groter bereik en goede registratie kan meer zicht verkregen worden op de daadwerkelijke situatie aangaande Soa's en de verspreiding daarvan binnen de regio. Vanaf de start van de polikliniek bleek het aantal cliënten de verwachting ruim te overschrijden.

Na 1 jaar is de Soa-poli geëvalueerd. Het KG en de GGD waren zo tevreden over de samenwerking en het aantal bezoekers dat zij besloten de samenwerking en de Soa-poli te continueren. De verwachtingen die destijds zijn gesteld zijn ook allen uitgekomen:

- Herkenbaar loket voor SOA-zorg dat goed bereikbaar is.
- Korte lijnen met specialisten.
- Betere mogelijkheden voor contactonderzoek.
- Snellere begeleiding door aidsconsulent.

Het evaluatieverslag berichtte over de aantallen van de Soa-poli gedurende de periode 1 april 2004 tot 1 april 2005. Dit jaarverslag is een weergave van de gegevens over het hele kalenderjaar 2005. Bij de vergelijking van de cijfers dient hiermee rekening te worden gehouden. Het gaat weliswaar om een vergelijking per 12 maanden, maar er is een overlap van drie maanden (1 januari tot 1 april 2005).

Hoofdstuk 1: Bereik

Overzicht kenmerken cliënten Soa-spreekuur

Achtereenvolgens kijken we naar geslacht, leeftijdopbouw, herkomst, seksuele voorkeur, erkende risicogroepen, bevolkingsgroepen, de reden voor het bezoek aan de soa-poli en naar de gestelde diagnose.

* Aantal cliënten

Jaartal	Aantal cliënten
2004	906
2005	1.175

In 2005 hebben 1.175 cliënten de Soa-poli bezocht. In vergelijking met het eerste jaar is er een toename van het aantal cliënten in 2005 te zien.

De kenmerken van de 1.175 cliënten worden in de volgende paragrafen nader uitgewerkt.

* Geslacht

Geslacht	Aantal	Percentage
Man	607	52 %
Vrouw	568	48%
Totaal	1.175	100%

De Soa-poli wordt door iets meer mannen dan vrouwen bezocht: 52 versus 48 %.

* Leeftijd

Leeft.	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	>55	Totaal
Aantal	67	288	243	178	154	94	58	47	46	1.175

De meeste bezoekers (25%) vallen in de leeftijdscategorie 20 tot en met 24 jaar.

De doelgroep jongeren t/m 24 jaar vormt 30 % van het totale aantal cliënten, gevolgd door de groep 25-29 jarigen (21%). De leeftijdsgroep boven de 50 maakt met 8% deel uit van de bezoekers.

* Herkomst

Regio	Aantal	Percentage
KG-regio 1) (waarvan uit de GGD regio)	847 (788)	72% (67%)
Buiten regio	328	28%
Totaal	1.175	100%

1) De regio-indeling van het KG en de GGD verschilt enigszins. De aantallen in de tabel bij de GGD-regio betreffen bewoners uit Bennebroek, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede/Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort. De KG-regio omvat bovendien de gemeenten Badhoevedorp, Hoofddorp, Lijnden, Rijssenhouw, Vijfhuizen en Zwanenburg. 28% van de cliënten woont buiten de KG-regio.

* Seksuele voorkeur

Seksuele voorkeur	Aantal	Percentage
Heteroseksueel	1.030	88%
Homoseksueel	90	8%
Biseksueel	39	3%
Onbekend	16	1%
Totaal	1.175	100%

Het merendeel van de cliënten (88%) is heteroseksueel en 11% van de bezoekers is homo-/biseksueel, terwijl van 1% de seksuele geaardheid niet is ingevuld.

* Erkende risicogroepen

Erkende risicogroep	Aantal (N=1.175)	Percentage
Prostitué(e)	12	1%
Prostituant(e)	60	5%
Homo/biseksuelen	90/39	11%
Harddruggebruiker (intraveneus)	7	1%
Totaal	208	18%

In verband met risicogroepbenadering wordt bij de anamnese ook altijd gevraagd of men als prostituee werkt, prostituees bezoekt (prostituant is) of homoseksuele contacten heeft. 208 bezoekers (18%) behoort tot één van de erkende risicogroepen.

Vanuit de Soa-poli zijn 25 consulten bij prostituees op locatie verricht. Hierbij is eenmaal gonorrhoe gevonden en hadden twee cliënten hepatitis B doorgemaakt. Deze aantallen zijn niet meegenomen in de bezoekersaantallen van de Soa-poli.

* Bevolkingsgroep

Bevolkingsgroep	Aantal	Percentage
Nederlander	1.032	88%
Surinamer	13	1%
Antilliaan	8	0.7%
Turk	3	0,3%
Marokkaan	7	0.6%
Afrika	7	0.6%
Zuid-Amerika	7	0.6%
Overig Europa	14	1%
Azië	9	0.8%
Onbekend	69	5.9%
Anders	6	0.5%
Totaal	1.175	100%

Van de cliënten behoort 88 % tot de Nederlandse bevolkingsgroep. Deze indeling naar bevolkingsgroepen is overgenomen naar de maatstaven van het RIVM waarin de vraag "Tot welke bevolkingsgroep vindt u zich behoren" wordt vastgesteld.

* Reden voor bezoek Soa-poli

Reden bezoek	Aantal	Percentage (afgerond)
Klachten	318	24%
Eigen risicogedrag	273	21%
Nieuwe/beëindigen relatie	264	20%
Onzekerheid/angst	175	13%
Gewaarschuwd	110	8%
Risicogedrag/klachten partner	82	6%
Condoomfalen	39	3%
(Periodieke) controle	22	2%
Kinderwens/zwangerschap	15	1%
Onbekend	7	0.5%
Seksueel geweld	6	0.5%
TOTAAL	1.311	100%

De registratie van de redenen van het bezoek aan de Soa-poli vindt plaats via een gestandaardiseerd formulier van het RIVM. Uit de gegevens blijkt dat de meeste cliënten de Soa-poli consulteren naar aanleiding van klachten (27%), gevolgd door eigen risicogedrag (23%) en het starten/beëindigen van een relatie (22%). Een aantal cliënten heeft meer dan een reden aangekruist, vandaar dat het aantal van 1.175 wordt overschreden.

Diagnose

Diagnose	Aantal	Percentage
Gonorrhoe	20	2%
Chlamydia	120	10%
Syfilis	6	0.6%
HIV	7	0.7%
Herpes genitalis	7	0.7%
Condylomata acuminata	24	2%
Hep. B (doorgemaakt)	3	-
Totaal aantal Soa	187	16%

Onder de 1.175 cliënten die de Soa-poli hebben bezocht zijn 187 Soa's geconstateerd – een percentage van 16%. Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij enkele cliënten meerdere Soa's kunnen zijn vastgesteld.

In vergelijking met vorig jaar is dit percentage gestegen; toen werd bij 14% van de cliënten een Soa of Hiv geconstateerd. Opvallend is de grote toename van chlamydia. Dit cijfer is meer dan verdubbeld sinds vorig jaar (120 t.o.v. 59). Hoewel in 2005 sprake was van een hoger bezoekersaantal, is ook de procentuele stijging evident: in 2004 werd bij 7 % van de cliënten chlamydia vastgesteld, in 2005 was dat bij ruim 10%.

* Samenvatting bereik

Samenvattend kan het volgende gesteld worden:

Ongeveer evenveel mannen als vrouwen bezoeken de Soa-poli: 52 resp. 48%.

Jongeren zijn de belangrijkste doelgroep met 30%.

Bijna driekwart van de cliënten (72%) is afkomstig uit de regio.

De seksuele voorkeur is overwegend heteroseksueel (88 %).

Bijna een vijfde deel (18%) van de cliënten behoort tot de risicogroepen zoals prostituees, prostituanten of homoseksuelen. Hierbuiten zijn nog eens 25 prostituees op locatie bezocht die niet in het overzicht met kenmerken zijn opgenomen.

De bevolkingsgroep waartoe men zich rekent is met name Nederlands (88%).

De redenen van het bezoek worden met name gevormd door de categorieën: klachten (27%), eigen risicogedrag (23%) en het starten/beëindigen van een relatie (22%).

In 2005 zijn bij de Soa-poli 187 Soa's (16 %) vastgesteld, waarvan chlamydia met bijna 10% de meest voorkomende was. Verder zijn 7 Hiv-infecties geconstateerd.

Hoofdstuk 2: Spreekuur

*** *Spreekuurtijden, bezetting en karakter***

Op maandag en vrijdag van 08.30 tot 10.00 uur kunnen cliënten het inloopspreekuur (zonder afspraak) van de Soa-poli bezoeken. Op volgorde van binnenkomst worden zij ingeschreven. Alle ingeschreven cliënten worden gezien met een uitloop tot 12.00 uur. Het spreekuur wordt ingevuld door een verpleegkundige van het KG en een verpleegkundige van de GGD. Wegens de grote toeloop van cliënten is het spreekuur op vrijdag in de loop van het jaar met formatie uitgebreid; een derde verpleegkundige van het KG is aan dit spreekuur toegevoegd.

Een consult duurt gemiddeld 20 minuten. Na het consult bij de verpleegkundige volgt het bezoek aan het laboratorium en tot slot volgt een bezoek aan de infectioloog/internist.

De wachttijd voor de cliënt is afhankelijk van de drukte op het moment en of mensen al dan niet gefaseerd binnenkomen.

Bij aanvang van de Soa-poli is bewust gekozen voor een inloopspreekuur in plaats van een spreekuur op afspraak. Dit is klantvriendelijker en laagdrempeliger, omdat cliënten direct – zonder afspraak – terecht kunnen. Om te weten hoe cliënten de wachttijden ervaren is daar in 2005 een onderzoek naar voorbereid, dat in 2006 wordt uitgevoerd.

*** *VOMIL-regeling***

In 2005 zijn 111 cliënten via de zgn. VOMIL-regeling gezien en getest. Via deze regeling kunnen bezoekers zich anoniem en kosteloos laten testen via het ministerie van VWS.

*** *Consulten partnerwaarschuwing***

Indien cliënten geïnfecteerd zijn met een Soa of Hiv vindt – naast behandeling – een ‘consult partnerwaarschuwing’ plaats. Het doel van dit consult is om te achterhalen wie gewaarschuwd moet worden dat hij/zij mogelijk een Soa/Hiv heeft opgelopen. In principe waarschuwen de cliënten hun ex-partner(s) zelf. Indien zij dit bezwaarlijk vinden, vindt waarschuwing door de sociaal-verpleegkundige plaats.

*** *HIV-sneltest***

De Soa-poli in Haarlem biedt ook de mogelijkheid om een Hiv-sneltest af te nemen. Binnen een half uur is de uitslag bekend; deze hoort men persoonlijk van de verpleegkundige tijdens het consult (bij een positieve uitslag volgt een bevestigingstest).

Bij de Soa-poli zijn gedurende een jaar 313 Hiv-sneltesten verricht. Van hen kwamen 122 cliënten uitsluitend voor een Hiv-sneltest en bij 191 werd de Hiv-sneltest uitgevoerd tezamen met ander Soa-onderzoek. Dit is een toename vergeleken met 2004, waarin 207 Hiv-sneltesten werden afgenomen.

*** *Landelijke Vaccinatiecampagne Hepatitis B-risicogroepen***

In november 2002 is de uitvoering van de landelijke hepatitis B vaccinatiecampagne risicogroepen van start gegaan. Risicogroepen zijn homo- en biseksuele mannen,

drugsgebruikers, prostituees en heteroseksuele mensen met wisselende seksuele contacten. Op de Soa-poli is aan deze doelgroepen een eerste vaccinatie aangeboden. 49 cliënten zijn gevaccineerd, waarbij de vervolgvaccinaties verder op de GGD Kennemerland plaatsvonden. Een deel van de cliënten uit deze doelgroepen nam het aanbod in overweging om eventueel later bij de GGD hun eerste afspraak te maken.

Hoofdstuk 3: Financiën

Bij de start van de Soa-poli zijn concrete afspraken gemaakt over de taakverdeling en de daarbij behorende kosten. Het ziekenhuis zorgt voor de ruimte, middelen en ondersteuning zodat de uitvoering gewaarborgd is. De GGD draagt zorg voor de voorlichtingsmaterialen, verslaglegging, registratie etc. Zowel de GGD als het ziekenhuis stellen ieder twee dagdelen verpleegkundige formatie beschikbaar en dragen ieder de kosten hiervoor.

De consulten worden in hoofdzaak via de zorgverzekeraars vergoed. De anonieme Hiv-sneltest valt hierbuiten en wordt ter plekke contant afgerekend.

Daarnaast is een klein aantal bezoekers (9%) anoniem gezien, waarvan de laboratoriumkosten door het ministerie van VWS werden betaald.

GGD KENNEMERLAND SOA-BESTRIJDING

Activiteitenplanning 2007

Het SOA-team van de afdeling AGZ heeft als doel het bestrijden van de SOA, waaronder HIV, bij de inwoners van het werkgebied van de GGD Kennemerland.

We richten ons daarbij op landelijk vastgestelde doelgroepen zoals: jongeren, homomannen, prostituees en algemeen publiek.

Activiteiten, die hieruit voortvloeien zijn GVO-projecten/groepsvoorlichting, het houden van SOA/HIV-sprekuren en het verlenen van consultatie aan derden (vraagbaakfunctie).

Hieronder volgen een aantal activiteiten, gepland voor 2007:

De SOA-poli :

Vanaf april 2004 worden per week twee SOA-sprekuren uitgevoerd op de SOA-poli in het Kennemergasthuis (KG) i.s.m. de polikliniek Interne Geneeskunde. Cliënten kunnen hier terecht voor onderzoek (SOA en HIV (snel) testen, behandeling en met vragen over SOA en seksualiteit. Tijdens deze consulten wordt ook aandacht besteed aan preventie (vrij veilig gedrag) en partnerwaarschuwing. Het aantal consulten in 2006 was 1465.

Prostituees:

In 2005 is een start gemaakt met het op locatie aanbieden van soa/hiv onderzoek en vaccinatie tegen Hepatitis B. De controles worden verder uitgebreid naar bedrijven in IJmuiden en Beverwijk, waarmee de eerste contacten inmiddels hebben plaatsgevonden (conform de evaluatie van het werkplan prostitutie).

Homomannen:

Landelijk ontwikkeld voorlichtingsmateriaal wordt verspreid via de homohoreca en het COC Voorlichting wordt op locatie gegeven, tegelijkertijd met het aanbieden van de Hepatitis B-vaccinatie.

Jongeren:

Jongeren centra worden voorzien van voorlichtingsmateriaal.

De werkgroep "Seksualiteit in het voortgezet onderwijs" voert een aantal interventies uit zoals:

Het implementeren van het lespakket "Lang leve de liefde" op voortgezet onderwijs scholen.

Het 2x per jaar uitgeven van een nieuwsbrief naar de scholen.

Het uitlenen van lesmateriaal en het bespreken van de diverse lesvormen met docenten.

Deelname aan grootschalige evenementen d.m.v. voorlichtingsstands.

Het regionaal uitvoeren van landelijke campagnes zoals de "Week van de liefde".

Hepatitis B campagne

Vanuit het Ministerie van VWS is de Landelijke Vaccinatiecampagne Hepatitis B gestart en gefinancierd. Risicogroepen zoals homomannen, harddruggebruikers, heteroseksuelen en prostituees komen hiervoor in aanmerking. Activiteiten, voortvloeiend uit deze campagne worden waar mogelijk geïntegreerd in de activiteiten van de SOA-bestrijding.

I.s.m. het Streeklaboratorium zal epidemiologisch onderzoek op SOA in de regio Kennemerland plaatsvinden. Van de bezoekers van de SOA-poli vindt jaarlijkse verslaglegging plaats (zie bijgevoegd het verslag over 2005).